

KIM MICHELE
RICHARDSON

DE ROEP
van de
BERG

Afgezonderd van alles wat haar lief is vindt een jonge vrouw
door haar liefde voor boeken een weg naar vrijheid.

I

Als mijn erfelijke aanleg een misdaad was, dan was die onmogelijk ongedaan te maken.

Ik zou altijd een Blauwe blijven.

Gevangengezet, mijn erfgoed aan banden gelegd door een zware keten rond mijn nek.

Nadat ik bijna een maand opgesloten had gezeten in de ziekenzaal, beroofd van mijn kleding en zelfs van mijn ondergoed, had ik eindelijk mijn gevangeniskloffie teruggekregen en was me een bed in de slaapzaal toegewezen. Maar niet voordat ze me alles hadden afgenomen.

Ik was dagelijks bezocht door artsen die wrede, mensonterende onderzoeken uitvoerden en me ziekmakende pillen opdrongen die de kleur zouden moeten wegnemen die volgens hen een vloek was. De kleur die een steen des aanstoots was voor het staatsbestuur.

Een kleur die angst inboezemde, hoewel hij slechts een symptoom was van een medische aandoening die in onze familie voorkwam.

Sinds ik in de gevangenis was aangekomen, had het gebruikelijke zachtblauw van mijn huid plaatsgemaakt voor kobalt, wat altijd gebeurde als ik ook maar de geringste emotie ervoer – angst, woede, verdriet en zelfs een onverwachtse opwelling van blijdschap.

Mijn man Jackson had erop aangedrongen dat we naar het noorden zouden verhuizen, ver bij de heuvels van het oude Kentucky

vandaan. De heuvels die mijn thuis waren en waar ik zo van hield. De puzzel waar ik nooit helemaal in paste. Ik had geweigerd om de blokhut van mijn ouders op te geven, was blijven hopen dat de mensen ooit van gedachten zouden veranderen – dat ze mij werkelijk zouden zien en dat dat genóég zou zijn.

De stem van de bewaker wekte me uit mijn sombere overpeinzingen. ‘Lovett, pak je spullen, en schiet een beetje op.’ Zijn sleutels rammelden tegen de tralies terwijl hij de deur van mijn cel openmaakte.

Ik pakte de kussensloop met gevangensteroebehoren, mijn huid jeukerig en klam onder de spalk die de gevangensidokter had aangebracht nadat de hulpsheriff bij mijn arrestatie mijn arm had gebroken.

‘Vort, Lovett,’ blafte de bewaker ongeduldig.

Ik liep achter hem aan de ziekenzaal uit. Hij leidde me door donkere gangen waar het naar ontsmettingsmiddel rook, naar teleurstelling en verdriet en alle andere emoties die in de muren van het muffe gevangenisgebouw getrokken waren.

Terwijl hij rommelde met het slot van een volgende massief ijzeren deur, staarde ik naar de vage schaduwen die over een zelfgemaakte kalender gleden, langs de met potlood opgeschreven datum. Iemand had een vel papier uit een schoolschrift gescheurd, er met grote letters *1 april 1953* op geschreven en het met plakband aan de groezelige gevangensmuur bevestigd.

April.

De belofte van voorjaar was eindelijk gearriveerd, maar deze inrichting zou voor eeuwig bevroren blijven, gevangen in haar eigen genadeloze winter.

We gingen door nog meer deuren, langs afgesloten ruimtes vol vrouwen die eindeloos rondjes liepen, hun gemompel overstemd door de zware voetstappen van de bewaker.

We stonden op het punt om de volgende vleugel te betreden toen er een gekweld gejammer opklonk dat tegen de betonnen muren

weerkaatste. Ik keek naar het bord boven de deur en huiverde.

De bewaker bleef vlak voor de *Psychiatrische Afdeling* staan om met een collega te praten. Ik klemde de sloop met mijn schamele bezittingen tegen mijn borst terwijl de angst me naar de keel vloog. Ik wierp een vluchtige blik op de rij kleine cellen. De gevangenen achter die deuren jankten als wolven – bloedstollende kreten die naar mijn hart klauwden en me doodsbang maakten.

Er werd gezegd dat deze afdeling bestemd was voor gevangenen die bizar of agressief gedrag vertoonden, terwijl anderen geplaagd werden door histerie of andere kwalen waar de artsen zich geen raad mee wisten.

‘Hé, Frank, die freaks maken nog meer herrie dan normaal. Wat is deze keer de reden?’ vroeg de bewaker die mij begeleidde.

‘De verpleegster is laat met hun medicijnen en er heeft er weer eentje zelfmoord gepleegd,’ antwoordde Frank onaangedaan terwijl hij met een smerige nagel tussen zijn tanden peuterde. ‘Is dat de Blauwe uit de ziekenboeg?’

‘Jep.’

‘Een 1 aprilgrap, zeker? Niemand heeft tegen me gezegd dat ze op mijn afdeling geplaatst zou worden.’

Ik trok aan mijn kraag, benauwd van angst.

‘Ik breng haar naar afdeling B. Maar als ze de andere vrouwen de stuipen op het lijf blijft jagen,’ hij boog zijn hoofd en keek me dreigend aan, ‘dan stuurt de baas haar alsnog jouw kant op. Iedereen krijgt de zenuwen van die blauwe heks.’

‘Ik vraag me af of haar bloed ook blauw is? Ik heb gehoord dat het niet zo is als dat van ons.’ Frank hield zijn hoofd een beetje schuin en staaarde me aan alsof ik elk moment bloed kon gaan spugen.

Mijn bloed was niet blauw. De oude bergdokter had me uitgelegd wat er aan de hand was – dat ik methemoglobinemie had, dat er minder zuurstof in mijn bloed en dat van mijn familie zat en dat het daardoor chocoladebruin was.

Frank knipte met zijn vingers. 'Ze doet me denken aan die freak die ik een paar jaar terug op mijn afdeling had...' Hij knipte nog eens met zijn vingers. 'Ik weet het alweer. Faye. Ja, Faye Nash –'

'De halfbloed,' maakte de andere bewaker zijn zin af.

'Niks halfbloed. Bastaard.' Frank snoof. 'Beweerde altijd dat ze blank was.'

'Ouwe Faye had bepaald geen zuiver bloed.' De eerste bewaker klakte met zijn tong. 'Die griet was niet zomaar een vuilnisbakkie... ze was een vuilnisbelt.' Hij boog naar Frank toe en mompelde iets terwijl ik mijn lichaam tegen de muur drukte en mezelf onzichtbaar probeerde te maken.

De bewaker bekeek me vanuit zijn ooghoeken en fluisterde nog iets tegen Frank.

Ze tuurden met samengeknepen ogen in mijn richting, bekeken me van top tot teen en keken toen elkaar weer aan, bulderend van het lachen om hun eigen grap.

Ik boog mijn hoofd tot mijn kin mijn borst raakte en staarde naar mijn voeten.

'Ik wilde trouwens nog zeggen hoe erg ik het vind voor jou en Ginny,' zei de bewaker tegen Frank.

Frank schuifelde wat heen en weer. 'We hadden echt gehoopt dat deze het zou halen, maar de baby...' Hij wreef over zijn voorhoofd en keerde mij zijn rug toe. 'Nu we er drie verloren hebben denk ik niet dat we ooit...' Hij liet zijn stem dalen.

De mannen praatten op gedempte toon verder, tot de eerste bewaker plotseling tegen me schreeuwde. Ik hield mijn hoofd schuin en probeerde te achterhalen wat hij gezegd had. Mijn ene oor werkte niet goed, maar soms drongen woorden ook niet door tot mijn goede oor. De doofheid kwam en ging, nadat ik aan mijn eerste huwelijk een gescheurd trommelvlies overgehouden had. Ik had er vooral last van als ik bang was, als mijn hart tekeering en het bloed in mijn oren suisde zodat ik niets anders meer kon horen.

Ik keek hem vragend aan.

‘Méékomen, zei ik.’

Ik liep bij de jammerende vrouwen vandaan, mijn benen slap van opluchting.

Een volgende gang voerde langs de Geriatrische Afdeling. Achter de tralies waren een stuk of tien gevangenen zichtbaar. Levende doden die zachtjes jammerend op bed lagen. Oude vrouwen in krak-kemikkige rolstoelen, hun ogen leeg en hun schouders gebogen onder loodzware smart, terwijl weer anderen hun ogen stijf hadden dichtgeknepen, alsof ze hoopten dat de ellende die hen omringde zou verdwijnen als ze die niet meer konden zien. De vage geur van ontsmettingsmiddel was niet in staat om de walgelijke stank van uitwerpselen en urine te maskeren. De bewaker hoestte en ik begroef mijn neus in de kussensloop, maar het stukje stof was niet tegen de stank opgewassen. Ik kokhalsde terwijl de geur via mijn neus mijn keel binnendrong en mijn maag van streek maakte.

We liepen een schemerig verlichte gang in en kwamen langs een metalen deur met het opschrift DODENCEL, in vervaagde rode blokletters. Ik bleef abrupt stilstaan en staarde naar het bord.

‘Gelukkig voor jou is dat niet jouw halte. Vandáág niet,’ Hij gebaarde dat ik door moest lopen.

Uiteindelijk kwam hij voor de deur van afdeling B tot stilstand en hij pakte zijn sleutels. ‘Naar binnen, jij.’ Hij duwde me de drempel over, de slaapzaal in. Het werd muisstil en alle ogen richtten zich op mij.

Terwijl ik op zijn volgende bevel wachtte, bekeek ik de andere gevangenen – ongeveer vijftwintig vrouwen – en de lange rijen dubbele bedden die langs twee van de vier muren stonden.

‘Jij slaapt daar,’ zei hij, wijzend naar een vrouw die met haar rug naar ons toe op een van de matrassen lag. ‘Zij is de enige die niet moeilijk deed over je kleur. Ze heeft het lege bed naast haar zelf aangeboden.’

Ik vroeg me af waarom. Ze hadden al vaker geprobeerd om me naast iemand te leggen, maar die vrouwen hadden allemaal

beweerd dat ze nachtmerries kregen van mijn aandoening. In eerste instantie geloofde de bewaker hen niet, maar nadat ze de hele slaapzaal hadden gewekt met hun geschreeuw liet hij me met gezwinde spoed terugbrengen naar de ziekenboeg.

De bewaker stootte met de punt van zijn laars tegen het metalen ledikant. 'Waldeen Parker, je nieuwe slapie is er.' Hij keek naar mij: 'Ik zou 's nachts één oog openhouden, Lovett.' De bewaker schopte nog eens tegen het bed. De vrouw negeerde hem. 'Ze hebben haar ingedeeld in de keuken, Parker. Zorg dat ze er om stipt vier uur is.'

Toen hij weg was, legde ik mijn kussensloop op het smalle matras. Ik wierp een vluchtige blik op de vrouw. Ik had de verpleegsters weleens horen roddelen over Waldeen Parker, de gevangene die de leiding had over de keuken. Niemand wist eigenlijk nog hoe lang de oude vrouw al in de gevangenis zat, nadat ze veroordeeld was wegens het neerschieten van een man. Ze had af en toe eten naar de ziekenzaal gebracht. Ik had haar meer dan eens vragende blikken op mij zien werpen.

Ik legde mijn kleren, mijn toiletpullen en de bijbel die me was toegewezen in een houten kist aan het voeteneinde van het bed.

De vrouw bewoog haar magere lichaam, maar hield haar gezicht voor mij verborgen. 'Noem me maar Waldeen. Waarom zit jij hier, meissie?'

Ik keek naar het gips rond mijn arm, wreef met de spalk langs de naad van het matras en stopte het laken en de dunne deken netjes in. 'Cussy Lovett. Ze hebben me opgesloten omdat ik getrouwd ben.'

'Dat is geen misdaad. Tenzij je die kerel vermoord hebt, natuurlijk.' Waldeen lachte.

Ik huiverde. Dat was precies wat ik bij mijn eerste man gedaan had. Het contrast met mijn tweede huwelijk had niet groter kunnen zijn. Ik dacht terug aan de koude winteravond in 1936, aan hoe we voor een geeuwende trouwambtenaar en zijn wantrouwig kijkende echtgenote hadden gestaan. Toen hij vroeg of er iemand bezwaar had, had niemand iets gezegd – zijn vrouw niet, de jachthond

die in een hoekje van zijn krappe keuken lag te slapen niet, de muizen die achter het fornuis rondscharrelden niet. Niemand in heel Kentucky had zelfs maar een protest gefluisterd.

Maar in mijn samengeknepen keel zat een luide schreeuw opgesloten.

Onze gearrangeerde verbintenis eindigde even abrupt als ze begonnen was toen de oude man, Frazier, paars aanliep terwijl hij me in ons huwelijksbed mishandelde en verkrachtte. Hij was ter plekke in elkaar gezakt, en een grauwe waas had zich over zijn van haat vertrokken gezicht verspreid. Dok zei dat zijn rikketik het had begeven, maar ik had altijd het gevoel gehad dat mijn wilskracht zijn dood had veroorzaakt.

Ik was al hertrouwd tegen de tijd dat de sheriff gemengde huwelijken verbood.

Waldeen draaide zich nog wat verder om om mij aan te kijken. Haar bleke wangen waren ingevallen, slap van ouderdom.

Een kapotte rikketik die zijn laatste inhalige slag had geslagen. Ik probeerde de gedachte van me af te zetten. 'Ik ben veroordeeld vanwege rassenvermenging. Ik ben een Blauwe, maar de man met wie ik getrouwd ben, is dat niet.'

Jackson zat in een tochtige cel in de mannengevangenis een eindje verderop.

Ze hees zichzelf overeind en liet haar voeten over de rand van het bed bungelen. 'Hoelang moet je zitten? Ik ben tweeënzestig en ik heb levenslang. Ik kom pas over twaalf jaar in aanmerking voor vervroegde vrijlating.'

'Ik ben zesendertig. Nog anderhalf jaar te gaan.'

'Een jonkie nog. Als je je een beetje gedraagt laten ze je misschien voorwaardelijk vrij.'

Tussen onze bedden stond een houten tafeltje met een stoel, waar ik op ging zitten nadat ik mijn bed had opgemaakt. Op het tafeltje lag een stapel boeken en een luciferdoosje, en er stond een soepblik dat dienstdeed als asbak. Uit een van de boeken stak een oude foto.

Waldeen wees naar mijn gips. 'Wanneer mag dat eraf?'

'Twee of drie weken, hebben ze gezegd.'

'Kun je rekenen?'

'Ik heb les gehad van mijn mama.'

'Mooi, dan kun je me helpen met de voorraden in de keuken. Tot ze die spalk eraf halen moet je maar wat eenvoudig schoonmaakwerk doen.'

Waldeen stak een sigaret op, groef in haar kussensloop en haalde een dollar tevoorschijn. Ze balde haar vuist rond het bankbiljet. 'Hierheen, Teresa,' riep ze naar een meisje met een donkerbruine huid, dat een pakje Lucky Strikes in haar handen had en steelse blikken op de bewakers wierp. De sigaret bungelde tussen Waldeens lippen terwijl ze met het geld zwaaide. Teresa griste de dollar uit haar hand en gaf haar vervolgens een stuk of tien sigaretten en een gescheurd luciferdoosje met een bijna naakte vrouw erop. Even later sloop een bleke vrouw met groene ogen op het bed af om haar pillen te verpatsen, maar Waldeen gebaarde dat ze weg moest gaan.

Weer een andere vrouw kwam aanzetten met een stapeltje pocketboeken. Ze keek naar mij en toen naar Waldeen. 'Hé, schat,' zei ze tegen de oudere vrouw, 'ik wilde jou de eerste keus geven, en ik bespaar je ook nog eens een wandelingetje naar beneden. Ik heb net wat nieuwe romans binnengekregen.' Ze wiebelde met haar wenkbrauwen, een geheimzinnige blik in haar ogen.

Waldeen stopte een van Teresa's sigaretten in een boek dat op tafel lag, en gaf het aan de vrouw.

'Ik had een beetje haast de vorige keer, maar denk erom dat je die kaft eraf haalt, Waldeen.' De vrouw knipoogde en gaf haar twee boeken.

Waldeen keek om zich heen en hield toen een erotische roman omhoog, *Shriek With Pleasure*, door Toni Howard. Ze tikte tegen de kaft, waarop een zwoel kijkende, rondborstige blondine was afgebeeld die met haar minnaar in bed lag en een sigaret rookte. 'Ziet er goed uit.'

Ik kon alleen maar staren, verbaasd dat zulke pikante lectuur in de gevangenis was toegestaan.

Waldeen zag mijn verbazing aan voor afkeuring en trok een wenkbrauw op. 'Hou je niet van boeken?'

'Ik ben dol op boeken, dat is zeker.' Ik merkte dat ik opgelucht was, om niet te zeggen verrast, dat ze nog niets over mijn kleur gezegd had. En ik was blij dat het gesprek een andere kant op ging.

'Je mag 'm lenen als ik 'm uit heb.' Ze scheurde de kaft van het boek. 'O, moet je deze eens zien, meissie,' fluisterde Waldeen terwijl ze een ander boek oppakte. '*Kiss Me Deadly*. Daar heb ik met smart op gewacht – het is de nieuwste van Spillane.' De vrouw slaakte een verlangende zucht. 'De bibliothecaresse van de gevangenis heeft strafvermindering gekregen. Over een paar weken is ze weg. Het zal ze moeite kosten om een vervanger voor haar te vinden.'

Ik keek naar de vrouw die boeken uitdeelde en dacht terug aan mijn tijd als boekbezorgster, aan mijn vaste route rond Troublesome Creek en de lange dagen die ik maakte. Hoe ik op mijn muilezel Junia door de glooiende heuvels reed.

'Nou, meid,' Waldeen drukte haar sigaret uit. 'Over een paar minuten gaat het licht uit. Voor je het weet is het weer vier uur. Je kan maar beter wat gaan slapen. Je zult je kracht nodig hebben morgen.'

Morgen. Eindeloze minuten die overgingen in een volgende wanhopige dag.

Nadat ik me in het washok had opgefrist en mijn nachthemd had aangetrokken, ging ik op mijn doorgezakte matras liggen. Ik trok de tot op de draad versleten deken op tot mijn kin.

Waldeen stak haar hand uit, haalde het fotootje dat ze in haar boek bewaarde tevoorschijn en hield het omhoog, zodat ik het kon zien. Het was een afbeelding van haarzelf, met een klein jongetje op de arm. Het kereltje kon niet ouder zijn dan een jaar of twee, drie. Ik boog naar voren om de foto beter te kunnen bekijken. Ik

durfde niets te zeggen, maar vroeg me af of het jongetje haar zoon of haar kleinzoon was. Hij had iets bekends.

Ik glimlachte toen ze een kus op de gekreukte foto drukte en hem als boekenlegger in haar nieuwe boek stopte.

Mijn gedachten dwaalden af naar mijn eigen kind, ver hiervandaan. Ik wilde dat ik een foto van haar had. We hadden onze zestienjarige dochter, Honey, verborgen voor de politie en haar naar Troublesome Creek gestuurd, naar een dierbare vriendin bij wie ze hopelijk zou kunnen wonen. Ik vroeg me bezorgd af hoe het met haar ging. Was ze veilig? Zou de politie ook achter haar aan komen?

De lichten gingen uit.

Ik vouwde mijn arm onder mijn hoofd. Het gips, dat nu al weken om mijn arm zat, rook muf en zat veel losser dan in het begin.

Ik miste mijn vroegere leven vreselijk. Ik miste alles en iedereen, zowel de grote als de kleine dingen. Mijn man. Honey. Junia. Een snik ontsnapte me. De oudere vrouw kroop nog wat dieper onder haar deken en ik drukte mijn hand tegen mijn mond in een poging Jacksons naam binnen te houden. Een intens verlangen benam me de adem, drukte op mij tot het me haast verpletterde.

'Ze huilen allemaal in het begin. Laat maar komen. Tranen voeden je moed om te overleven,' zei ze met schorre stem.

Ik draaide mijn gezicht naar de muur en huilde zachtjes in het dunne kussen terwijl het schemerige licht door de getraliede ramen naar binnen viel, de gang binnendrong en het laatste restje van de dag opslokte. Gordijnen waren er niet.

De secondewijzer van de klok tikte luid. De seconden regen zich aaneen tot minuten en uren, tot een zoveelste eenzame nacht, omringd door zielen die net zo verloren waren als ik. Na verloop van tijd verstomden de gefluisterde gesprekken en de wanhopige smeekbeden vielen stil.

Ik lag onrustig te draaien, tot mijn blik op de donkere vorm van Waldeens keurig opgestapelde boeken viel.

Iets van lang geleden kwam in mijn binnenste tot leven en begon te wortelen.

Ik balde mijn vuist rond de zoom van de versleten deken, kneep erin en liet weer los, kneep erin en liet weer los, zodat het troostende ritme mijn hart tot rust bracht.

Voor het eerst sinds ik hier begin maart was aangekomen, voelde ik een sprankje hoop. Uiteindelijk kwam mijn onrustige lichaam tot rust. Mijn ogen vielen dicht terwijl mijn gedachten werden meegevoerd in een stille sluimering.

SOMS KUNNEN WOORDEN ZELFS DE HOOGSTE MUREN DOORBREKEN

1953. Cussy Lovett stond ooit bekend als de boeken-bezorgster van Kentucky. Te paard trok ze door het ruige bergland om afgelegen bewoners van boeken te voorzien. Nu zit ze in de gevangenis, opgesloten vanwege racistische wetten en haar zeldzame blauwe huidskleur. Maar Cussy laat zich niet breken. De gedachte aan haar dochter, die thuis op haar wacht, maakt opgeven onmogelijk.

Met pijn en moeite leert Cussy de wetten van de gevangenis kennen. Respect krijg je hier niet; dat moet je verdienen. Langzaam groeit Cussy ook binnen deze vier muren uit tot een bringer van kennis, hoop en menselijkheid. Maar onder alles wat ze doet, brandt één vastberaden verlangen: terugkeren naar haar kind en beschermen wat haar het dierbaarst is, voordat anderen voorgoed haar toekomst bepalen.

Kim Michele Richardson is *New York Times*-bestsellerauteur en brak door met *De laatste libelle*. *De roep van de berg* is het los te lezen vervolg op *Dochter van de libelle*. In dit boek biedt ze een inkijkje in het wrede gevangenisleven en laat ze zien hoe boeken zelfs op deze duistere plekken licht en hoop kunnen bieden.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 9789029740012 NUR 342

9 789029 740012